

Chill cùng Logistics!

Bản quyền tiếng Việt © Halogi, 2025

Không phần nào trong xuất bản phẩm này được phép sao chép hay phát hành dưới bất kỳ hình thức hoặc phương tiện nào mà không có sự cho phép trước bằng văn bản của tác giả. Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị độc giả để sách ngày càng hoàn thiện hơn.

Chill

cùng *Logistics*

*Học không áp lực,
làm cực mát tay*

NHÀ XUẤT BẢN
CÔNG THƯƠNG

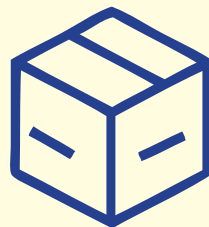
MỤC LỤC

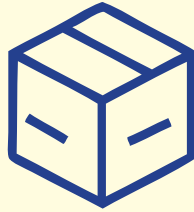
Lời mở đầu.....7

PHẦN 1: Tổng quan về Logistics10

PHẦN 2: Các thuật ngữ, nghiệp vụ xử lý
quy trình xuất nhập khẩu 36

PHẦN 3: Quy trình vận chuyển hàng hóa.. 62

PHẦN 4: Logistics thực chiến –
bí kíp xử lý tình huống!..... 108

LỜI KẾT: Hành trình Logistics – từ bước chân
đầu đến tương lai rộng mở.....204

Phần quà dành cho bạn đọc.....210
Mẫu chứng từ cho hàng nhập.....243
Mẫu chứng từ cho hàng xuất.....269

LỜI MỞ ĐẦU

Hãy tưởng tượng một buổi sáng sớm ở cảng Cát Lái: hàng nghìn container xếp chồng lên nhau như những khối lego khổng lồ, cần cẩu vươn mình nhịp nhàng, và đâu đó, ai đó đang cầm một ly cà phê sữa đá trên tay, sẵn sàng cho một ngày dài. Tất cả chỉ để vị cà phê Tây Nguyên thơm nồng được thưởng thức bởi những người sành cà phê trên thế giới, những trái thanh long tươi ngon từ vườn ươm Bình Thuận kịp lên bàn ăn ở Seoul, một lô áo thun cotton “made in Việt Nam” kịp treo trong cửa hàng ở Los Angeles, một dây chuyền máy móc kịp lắp đặt tại nhà máy sản xuất giày dép ở Bình Dương, một lô hàng thiết bị y tế được đưa vào bệnh viện phục vụ chữa bệnh cho bà con hay một đơn hàng Shopee 0 đồng kịp đến tay khách trước 12 giờ trưa...

Đứng sau những câu chuyện tưởng chừng như bình thường mà không tầm thường ấy chính

8 Chill cùng Logistics!

là Logistics – ngành nghề mà tôi hay gọi đùa là “người ship cả thế giới”.

Việt Nam nằm ở vị trí rất lý tưởng: giữa lòng Đông Nam Á, bờ biển dài hơn 3.200 km, lại vừa hay nằm trên giao lộ của những tuyến đường biển huyết mạch của hành tinh. Chỉ cần nhìn bản đồ là thấy chúng ta sinh ra để làm Logistics. Thế nhưng, trước năm 1986, Logistics gần như chưa từng xuất hiện trong từ điển kinh tế Việt Nam. Rồi chương trình Đổi Mới toàn quốc thổi đến như một cơn gió lớn, xô cánh cửa mở ra, kéo tàu bè cập bến, và Logistics cứ vậy lớn lên từng ngày – có lúc từ tốn, chậm rãi; có lúc hối hả, gấp gáp, chạy nước rút để bắt kịp thế giới.

Hôm nay, khi đã có tên trong hàng loạt hiệp định thương mại tự do và thương mại điện tử tăng trưởng ba chữ số mỗi năm, Logistics không còn là một khâu phụ nữa. Logistics đóng vai trò xương sống trong nền kinh tế Việt Nam, là lý do mà nhiều tập đoàn tin tưởng chọn đặt nhà máy ở đây thay vì những nơi khác.

Tôi viết cuốn sách này không phải để giúp bạn trở thành một chuyên gia Logistics dày dạn kiến

thức học thuật. Tôi chỉ muốn ngồi xuống, từ tốn pha một tách cà phê, hồi tưởng những lần mình toát mồ hôi hột vì hàng rớt tàu, vì thiếu mẫu tem nhỏ xíu, vì container lạnh bị ngắt điện giữa biển khơi... và cả những lần cười toe toét khi khách gửi tin nhắn “hàng đẹp lung linh, cảm ơn em nhiều lắm”. Những gì tôi học được từ thực tế, từ những chuyến hàng ấy, tôi gói ghém cả vào đây – kèm luôn cách xử lý và mẹo nhỏ để bạn không phải “ném hàng” như tôi từng ném.

Cuốn sách giống như một người đi trước, vừa cầm tay chỉ việc vừa kể chuyện nghề. Lý thuyết sẽ không khô khan, quy trình sẽ không cứng nhắc, còn những tình huống thực tế thì luôn có cách giải quyết, dù khó đến đâu, chỉ cần bạn bình tĩnh sẽ tìm được cách tháo gỡ vấn đề.

Còn bây giờ, bạn đã sẵn sàng chưa?

Nhấp một ngụm cà phê, cùng lật giở trang đầu tiên và... **Chill cùng Logistics** nào!

PHẦN 1

TỔNG QUAN VỀ LOGISTICS

Trong thế giới mà hàng hóa chạy nhanh hơn cả tin nhắn Zalo, Logistics chính là “người hùng thầm lặng” đứng sau mọi chuyến đi. Logistics không chỉ chở hàng, mà còn kết nối nhà máy với siêu thị, nông trại với bàn ăn, và cả ước mơ của một chủ shop online nhỏ xíu với khách hàng ở tận bên kia địa cầu. Nói đơn giản: có Logistics, mọi kiện hàng luôn được được đến đúng nơi, đúng lúc và nguyên vẹn.

1. Khái niệm Logistics

Logistics, nói một cách dễ hiểu, là toàn bộ quá trình lập kế hoạch, tổ chức và điều phối để hàng hóa cùng dịch vụ đi từ điểm xuất phát đến điểm đích hiệu quả nhất. Logistics bao gồm rất nhiều công việc quen thuộc: đóng gói, lưu kho, quản lý tồn kho, xử lý đơn hàng, vận chuyển, làm thủ tục hải quan, và cả việc xử lý những tình huống bất ngờ trên đường đi – tất cả nhằm đảm bảo đơn hàng đến tay người nhận đúng hẹn, nguyên vẹn và với chi phí hợp lý nhất.

Vậy người làm Logistics thực tế đang làm gì mỗi ngày? Có rất nhiều vị trí ở nhiều công ty khác nhau nhưng nhìn chung, các bạn có thể tự tin làm việc ở những mảng công việc như:

Phòng Xuất nhập khẩu, phòng Logistics trong các tập đoàn, nhà máy sản xuất, công ty thương mại, công ty xuất nhập khẩu: nhân viên sẽ trực tiếp xử lý các đơn hàng từ mua hàng, ký kết hợp đồng, thuê tàu, máy bay... đến làm thủ tục hải quan, vận chuyển, nhập hàng, xuất hàng, quản lý kho hàng, phân phối sản phẩm đến các đại lý...

Vận chuyển quốc tế (Carrier: hãng tàu, hãng hàng không, hãng đường sắt, đường bộ...): chuyên vận chuyển hàng hóa xuyên biên giới, gồm các mảng công việc như xử lý giấy tờ, phối hợp với các đối tác nước ngoài và quản lý rủi ro. Nhân viên sẽ lên kế hoạch, tổ chức, điều hành và giám sát việc vận chuyển hàng hóa hiệu quả bằng nhiều phương thức (đường bộ, đường sắt, đường biển, đường hàng không). Đối với mục tiêu đảm bảo hàng hóa đến nơi an toàn, đúng hạn với chi phí tối ưu, nhân viên cần thực hiện các công việc: phân tích nhu cầu, tối ưu lộ trình, điều phối phương tiện, giám sát và đàm phán hợp đồng.

Vận chuyển nội địa (Trucking: các công ty vận tải xe container, xe tải...): trong phạm vi quốc gia, nhiệm vụ gồm quản lý đội xe, tối ưu hóa lộ trình để giảm thời gian và chi phí, đảm bảo giao hàng đúng hạn và an toàn, đồng thời quản lý, đào tạo lái xe.

Khai thác cảng, dịch vụ Logistics tại cảng: vận hành và cung cấp các dịch vụ tại cảng biển hoặc cảng hàng không, nơi hàng hóa được trung chuyển và làm thủ tục gồm bốc xếp, lưu trữ tạm thời, phối hợp thông quan và các dịch vụ khác.

Quản lý, vận hành, cho thuê kho bãi, các trung tâm Logistics, khu công nghiệp (depot, warehouse, kho CFS, kho lạnh, kho ngoại quan, bãi container...): cung cấp không gian lưu trữ và các dịch vụ đi kèm. Đảm bảo hàng hóa được bảo quản đúng tiêu chuẩn, quản lý tồn kho, tiếp nhận, xuất nhập và phân phối hàng, cung cấp dịch vụ thuê kho và bốc dỡ.

Đại lý hãng tàu, hãng bay: quản lý và tối ưu hóa hoạt động của các phương tiện vận tải lớn như tàu biển, máy bay. Nhiệm vụ kinh doanh dịch vụ vận tải gồm quản lý lịch trình, điều phối hoạt động,

quản lý hàng hóa và đại diện hãng tàu, hãng bay tại các cảng.

NVOCC: công ty kinh doanh dịch vụ vận tải biển (được xem như là Carrier) nhưng không sở hữu tàu, họ phát hành vận đơn riêng, chịu trách nhiệm về hàng hóa như một hãng tàu thực thụ. Họ có thể sử dụng container của hãng tàu hoặc sở hữu container riêng.

Dịch vụ giao nhận (Forwarder): đóng vai trò trung gian, đại lý bán cước vận tải quốc tế, kinh doanh tổ chức và quản lý toàn bộ quá trình vận chuyển, gồm tư vấn giải pháp, đàm phán hợp đồng, thực hiện thủ tục, giám sát quá trình và có thể bao gồm cả các dịch vụ kho bãi, bảo hiểm hàng hóa, thủ tục hải quan, vận chuyển nội địa, đóng gói...

Dịch vụ hải quan và dịch vụ xuất nhập khẩu (các công ty khai hải quan, đại lý hải quan, dịch vụ hỗ trợ hàng chính sách, giám định, kiểm định, bảo hiểm, hun trùng...): thực hiện thủ tục pháp lý để hàng hóa thông quan quốc tế, gồm khai báo hải quan, tư vấn quy định, dịch vụ cung cấp các giấy tờ cần thiết cho xuất nhập hàng hóa (CO, phyto...) xử lý các vấn đề phát sinh, nhằm đảm bảo hàng hóa xuất nhập khẩu nhanh chóng, chính xác.

Dịch vụ đóng gói và bảo quản hàng hóa (đóng pallet, kiện gỗ, hàng công kênh...): đảm bảo hàng hóa đóng gói an toàn, đúng cách và bảo quản ở điều kiện thích hợp, tránh hư hại trong quá trình vận chuyển và lưu trữ...

Dịch vụ mua bán hàng, tư vấn quản lý chuỗi cung ứng, tư vấn ký kết hợp đồng, thanh toán quốc tế: cung cấp các giải pháp và chiến lược để tối ưu hóa mọi khâu trong chuỗi cung ứng, giúp quản lý hiệu quả từ khâu tìm nguồn cung, sản xuất đến phân phối hàng hóa, đảm bảo việc vận hành được trơn tru và tiết kiệm chi phí, hạn chế rủi ro trong thương mại quốc tế.

Thương mại điện tử: chuyên hỗ trợ các hoạt động kinh doanh trực tuyến gồm quản lý kho hàng online, xử lý đơn hàng nhanh chóng và giao hàng chặng cuối đến tay người tiêu dùng.

Logistics ngày nay đã không còn đơn giản là câu chuyện “chở hàng từ đây qua kia” nữa.

Nó đã lớn lên thành một hệ thống thông minh thật sự: phần mềm biết dự báo, container tự hiển thị nhiệt độ, AI gợi ý lộ trình tối ưu, Blockchain theo dõi từng bước chân trên hành trình vận tải... Tất cả

cùng hòa nhịp với xe tàu hiện đại và những cách quản lý tinh tế hơn, để mỗi chuyến đi không chỉ nhanh, mà còn rẻ hơn, khôn ngoan hơn, và linh hoạt trước mọi biến động của thị trường.

Một từ khóa đang rất được quan tâm:

Logistics xanh.

Đó là khi vừa đảm bảo lợi ích kinh doanh, làm nghề tử tế, vừa thân thiện với môi trường, nhẹ nhàng với hành tinh: chọn tuyến đường ngắn để ít thải carbon hơn, tái dùng thùng carton, chuyển dần sang xe điện, tối ưu để ít lưu thông xe rỗng hơn, phát triển vận tải thủy nội địa... Logistics xanh vừa giúp Trái Đất “dễ thở” hơn, vừa khiến khách hàng (đặc biệt khách Âu, Mỹ, Nhật) hài lòng tâm đắc và thán phục.

Với cam kết giảm phát thải mạnh mẽ từ Nhà nước và xu hướng tiêu dùng xanh đang lan rất nhanh, tôi tin rằng chỉ vài năm nữa thôi, làm Logistics mà không “xanh” sẽ giống như mở quán cà phê mà không có Wifi vậy – không sai, vẫn được thôi, nhưng sẽ khó để giữ chân khách lâu dài.

Và đó cũng chính là cơ hội rất tốt để Logistics Việt Nam không chỉ theo kịp, mà còn vươn lên dẫn đầu trong khu vực.

